

Tenk Tromsø

Handlingsprogram 2026-2029

Innledning

Tenk Tromsø består av fire samarbeidsparter: Tromsø kommune, Troms fylkeskommune, Statsforvalteren i Troms og Finnmark og Statens vegvesen. Partene jobber sammen med innbyggerne i Tromsø for å oppnå flere miljøvennlige reisevalg og bærekraftig byutvikling. Partene har forpliktet seg til å samarbeid om å nå nullvekstmålet:

«I byområdene skal klimagassutslipp, kø, luftforurensing og støy reduseres gjennom effektiv arealbruk og ved at veksten i persontransporten skal tas med kollektivtrafikk, sykling og gange.»

Tenk Tromsø er navnet på både bypakken og byvekstavtalen, og bypakken inngår i byvekstavtalen.

Bypakken ble vedtatt i stortinget 11. mai 2021 og bygger på lokale vedtak om bompenger og prioriterte prosjekter. Bypakken består av en prioritert prosjektportefølje som definerer hvilke prosjekter vi har lov til å medfinansiere med bompenger.

Byvekstavtalen ble signert 30 oktober 2023, og er en tiårig forpliktende avtale mellom stat, fylke og kommune der partene forplikter seg nullvekstmålet. Byvekstavtalen består av definerte satsingsområder: Gange, sykkel, trafiksikkerhet, Kollektivtransport og Mobilitet. Byvekstavtalen medfinansieres av statlige belønningsmidler.

Utvikling i nullvekstmålet ses opp mot Tromsøs referanseår 2019. Trafikkutviklingen for persontransport med bil, målt med trafikktegninger (byindeks), er hovedindikatoren for vurderingen av måloppnåelsen i avtalen. I tillegg måles utvikling i flere støtteindikatorer.

Tenk Tromsø har fireårige handlingsprogram som rulleres årlig, med sterke bindinger for de to første årene. Handlingsprogrammet viser hvilke prosjekter og tiltak som er prioritert i kommende periode. Det viser også hvordan prioriterte prosjekter er planlagt finansiert. Gjennomføring av handlingsprogrammet er knyttet til bevilgninger i både kommunalt-, fylkeskommunalt- og statsbudsjett. Årets rullering av handlingsprogram er den femte rulleringen i samarbeidet, og det andre etter inngåelse av byvekstavtale for Tromsø.

Alle parter i Tenk Tromsø har levert prosjektinnspill til arbeidet med rullering av handlingsprogrammet. Prosjektene som er prioritert med finansiering i Handlingsprogram 2026-2029 er vurdert å bidra til oppnåelse av nullvekstmålet.

Alle Tenk Tromsø sine prosjekter har et eget prosjektark som beskrives prosjektenes bidrag til måloppnåelse, prosjektenes planstatus og prosjektenes budsjettbehov. Prosjektarkene er samlet i prosjektporteføljen, som ligger som et vedlegg til Handlingsprogram 2026-2029.

De første årene av bypakken og byvekstavtalen har vært preget av mange samtidige og parallelle prosesser. Vi har hatt oppstart av bompengeneinnkreving, forhandlet om byvekstavtale og innrullert nye byvekstprosjekter i porteføljen.

Det har vist seg krevende å få fram modne og byggeklare prosjekter for de nye byvekstmidlene, selv om behovene for tilrettelegging for syklende og gående er store.

Det er satt i gang flere utredninger og planarbeid for å komme fram med gjennomføringsklare byggeprosjekter. Dette betyr at vi i de første årene ikke klarer å bruk alle byvekstmidlene, noe som gir oss et mindreforbruk inntil nødvendig planarbeid er ferdigstilt. Sterkere gjennomføringskraft for bygging i byvekstporteføljen er derfor en stor utfordring for dette handlingsprogrammet.

Ved inngangen til dette handlingsprogrammet tar vi samtidig med oss erkjennelsen av at dagens bompenginntekter ikke kan finansiere hele den opprinnelige prosjektporteføljen i bypakken. Dersom ikke takstene heves, så må det foretas valg av hvilke prosjekter som skal sikres med bompenger.

Både E8 Flyplasztunnelen og Ny bru til Kvaløya er prosjekter som hver for seg vil beslaglegge mer enn resterende bompengemidler. Flere mellomstore enkeltprosjekter, utover de to store, vil og være krevende å finansiere fullt ut dersom det skulle vise seg at de får kostnadsøkninger utover den kjennskap vi har i dag.

De neste årene vil det derfor bli viktig å lande de mer langsiktige prioriteringene av hva bypakkens bompenger skal brukes til, og hvilket handlingsrom som finnes. Det er behov for en bredere politisk diskusjon rundt prioritering av bypakkens bompenger.

Det er derfor foreslått en revisjon av bypakkens portefølje høsten 2025, med tilhørende bred samfunnsdebatt om bruk av bypakkens bompenger, for å sikre en revidert prosjektportefølje som legges til grunn ved neste års rullering av Tenk Tromsøs fireårige handlingsprogram.

Innhold

1.0	Om Tenk Tromsø og nullvekstmålet	5
1.1	Organisering	7
1.2	Styring.....	9
1.3	Om finansiering av Tenk Tromsø sine prosjekter	10
2.0	Handlingsprogram 2026-2029	11
2.1	Finansiering Handlingsprogram 2026-2029	13
2.2	Disponeringer Handlingsprogram 2026-2029	14
2.3	Virkemidler for nullvekstmål i handlingsprogrammet	15
2.4	Innsatsområder og prosjekttype	17
2.5	Satsingsområder byveksttalen 2026-2029	18
2.6	Prosjekttype: driftstiltak og investeringsprosjekter 2026-2029	19
3.0	Total prosjektportefølje og økonomisk balanse alle år	20
3.1	Bypakkens prosjektportefølje og status økonomisk balanse 2021 - 2037	21
3.2	Prosjekt «E8 Flyplasstunnel»	23
3.3	Prosjekt «Ny bru til Kvaløya».....	24
3.4	Byveksttalen portefølje: status økonomisk balanse 2023-2032	25
3.5	Endringsoversikt økonomisk ramme i enkeltprosjekter.....	26

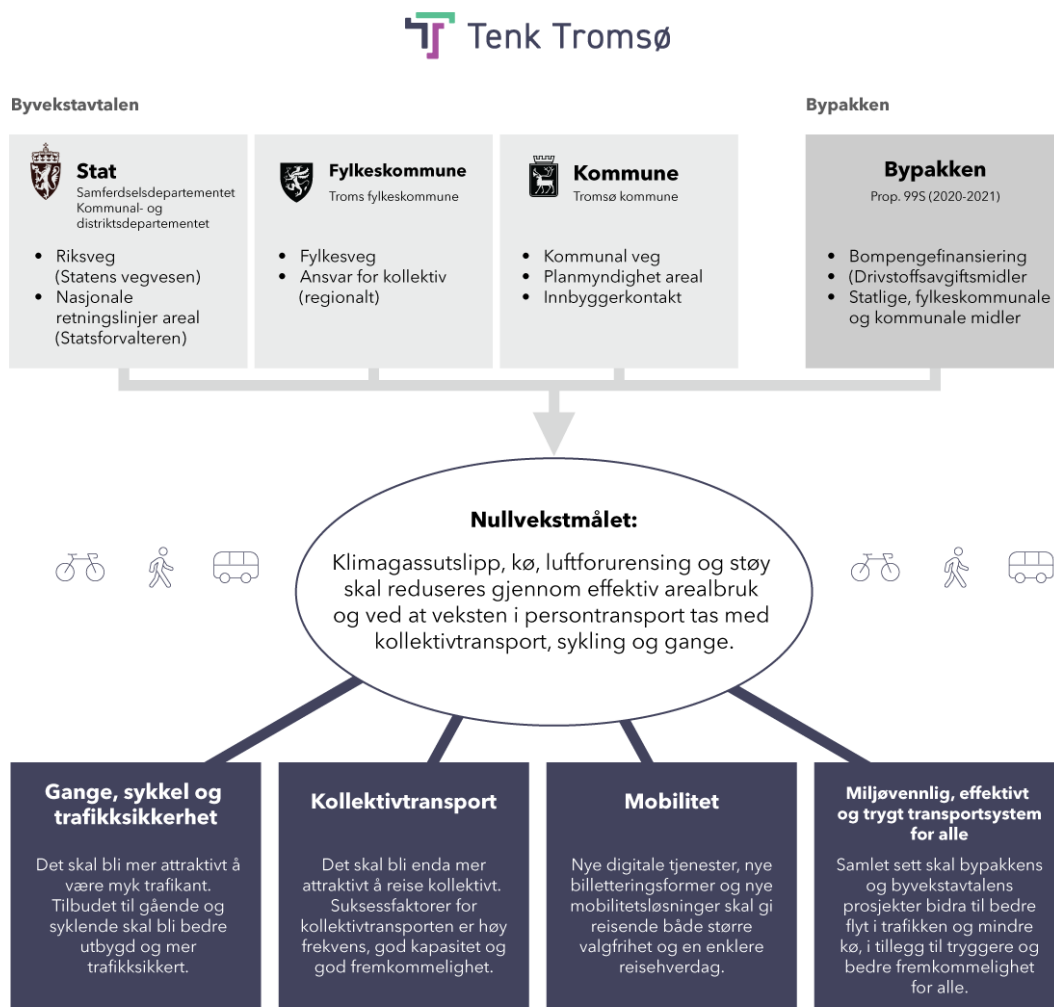
1.0 Om Tenk Tromsø og nullvekstmålet

Gjennom byvekstavtalen samarbeider stat, fylke og kommune om det nasjonale målet om nullvekst i persontransport med personbil.

Vi skal tilrettelegge for en bærekraftig byutvikling som muliggjør flere hverdagsreiser til fots, på sykkel og med kollektivtransport. Sånn skal vi tilrettelegge for en by med mindre kø, mindre utslipp, mindre luftforurensing, mindre støy - og bidra til attraktiv byutvikling og godt bymiljø.

Byvekstavtalen skal bidra til et miljøvennlig, effektivt og trygt transportsystem for innbyggere og næringsliv, og er et verktøy for samordning i areal- og transportutviklingen i Tromsø.

Partene i byvekstavtalen har i fellesskap forpliktet seg til å jobbe for nullvekstmålet.

Det er summen av alle tiltak innenfor arealutvikling, brukerfinansiering, drift, infrastruktur og parkering mv. som skal sikre at Tromsø når nullvekstmålet i avtaleperioden. Nullvekstmålet gjelder for kommunen som helhet.

Tenk Tromsø rapporterer på målindikatorer for Tromsøs måloppnåelse årlig. For arealutvikling rapporteres det annethvert år på utvikling i arealdisponeringer.

Arealutvikling og nullvekstmål

Byutredningene viste at arealutvikling er et viktig, og saktevirkende, virkemiddel i en bærekraftig byutvikling. Rett arealformål på rett sted er et virkemiddel for å nå nullvekstmålet, sikre effektiv arealbruk og attraktive bysentre. Arealplanlegging er et viktig verktøy for å kunne nå FNs bærekraftsmål, herunder delmål 11 om bærekraftige byer og lokalsamfunn. De statlige planretningslinjene for arealbruk og mobilitet (SPR) ble oppdatert desember 2024, og forankrer nullvekstmålet i eget avsnitt (punkt 4.1). For storbyområdene, der det bor flest folk og er høyt press på arealene, blir det nå stilt tydelige krav til effektiv bruk av areal, og tilrettelegging for at et godt kollektivtilbud og at flere kan sykle og gå.

Arealplanlegging er en av kommunens viktigste oppgaver og pågår kontinuerlig, i tråd med plan- og bygningsloven og de til enhver tid gjeldende føringer fra statlig og regionalt hold.

I kommuneplanens arealdel 2023-2034 (KPA), som legges frem våren 2025, skal det synliggjøres hvordan arealdisponeringene forventes å påvirke målsettingen om nullvekst ut fra et oppdatert kunnskapsgrunnlag og tilgjengelig verktøy.

KPA er et svært viktig verktøy i den langsiktige byutviklingen, og tilhørende samordning av areal- og transportpolitikken.

Parkering og nullvekstmål

Det følger av byvekstavtalen at nullvekstmålet legges til grunn for Tromsø kommunes parkeringspolitikk. Parkeringspolitikken er et av flere virkemidler for nullvekstmålet, og kommunens innretning tilknyttet parkeringstillatelse, parkeringsrestriksjoner og prispolitikk tilknyttet parkering har betydning for nullvekstmålet.

Utvikling av kommuneplanens arealdel skal bygge videre på kommunens innretning i gjeldende KPA for bilparkering i byområdet, og det er lagt til grunn videre innstramning av parkeringspolitikken i den reviderte utgaven av KPA 2023-2034.

Det pågående arbeidet med tilrettelegging for innfartsparkering, som skal gi bosatte utenfor byområdet tilgang til bybusstilbudet, videreføres i handlingsprogrammets periode.

Bompenger og nullvekstmål

Bompenger har to ulike formål, som begge bidrar til nullvekstmålet. Bompenger er både et restriktivt virkemiddel, og et finansieringstiltak, for oppnåelse av nullvekstmålet. Bompenger som et restriktivt tiltak skal bidra til at flere reiser flyttes til gange, sykkel og kollektivtransport. Inntekten fra bompengene brukes til å medfinansiere gjennomføring av samferdselsprosjekter som tilrettelegger for nullvekstmålet.

Å betale bompenger gjør bilreisen dyrere, og gjør det dermed mindre attraktivt å bruke bilen. Bompenger i byområdet er derfor ikke bare en finansieringskilde, men også et trafikkregulerende virkemiddel.

I Tromsø har vi også tredobbel betaling i rushperiodene morgen og ettermiddag, og bomtakstene bidrar til å både redusere trafikk og spre trafikk. Funn hittil indikerer at nedgangen i trafikk er størst i rushperiodene. Totalt sett har trafikken gått ned ved å sammenligne trafikkvolum for 2019 og 2024, men nedgangen er størst i periodene av døgnet med høyest bomtaks (gjennomsnittlig 16 % lavere i september 2024 sammenlignet tilsvarende for referanseåret 2019). Hvor godt dette virkemiddelet vil virke framover vil avhenge av samordning med øvrige virkemiddel som trafikkregulering, prispolitikk kollektiv, parkering og areal, og ikke minst tilgangen på gode og trygge alternativer til bilen.

Erfaring fra andre byer viser at den største effekten av bompenger er ved innføring, og kan avta etter hvert som innbyggerne venner seg til kostnaden. Vi ser en slik tendens i Tromsø, med en tilbakevendende trafikkvekst gjennom 2024. Høy el-bilrabatt i Tromsø, sammen med en økende el-bilandel, har også til en viss grad motvirket den forventede trafikkdempende effekten av bompengene. El-bil rabatten skal reduseres fra 1. juli 2026, og det forventes da en trafikkdempende effekt. Det anbefales å vurdere også dette virkemiddelet mer grundig for årene som kommer, for å hindre ytterligere trafikkvekst.

Samferdselsprosjekter for nullvekstmål

Tenk Tromsø gjennomfører samferdselsprosjekter som skal gjøre reiser til fots, på sykkel og med kollektiv mer attraktive. Prosjektene bidrar, sammen med de øvrige virkemidlene, til at det skal bli enklere og tryggere å velge bort bilen når man kan.

Gjennom bypakken gjennomfører vi investeringsprosjekter som medfinansieres av bompengene. Bypakkens stortingsproposisjon (99 S (2020-2021)) angir hvilke prosjekter vi har lov til å medfinansiere med bompenger. Den består av en definert liste med prioriterte prosjekter, samt en rekke prosjekter som kan gjennomføres dersom det er økonomisk rom til å gjennomføre disse.

Gjennom byvekstavtalen gjennomfører vi både driftstiltak og investeringsprosjekter innenfor satsingsområdene Gange, sykkel og trafikksikkerhet, Kollektivtransport og Mobilitetsutvikling.

1.1 Organisering

Tenk Tromsø består av fire parter: Tromsø kommune, Troms fylkeskommune, Statens vegvesen og Statsforvalteren i Troms og Finnmark.

Styringsgruppen har hovedansvar for forvaltning av prosjektporteføljen til Tenk Tromsø, og er porteføljeeier for alle prosjekter som har finansiering gjennom Tenk Tromsø.

Styringsgruppen er ansvarlig for å styre totaløkonomi i bypakken, samt for å vurdere og prioritere prosjekter i henhold til vedtatte rammer, budsjetter og måloppnåelse. Styringsgruppen ledes av vegdirektør i Statens vegvesen og består ellers av Statsforvalter i Troms og Finnmark, fylkesordfører i Troms fylkeskommune og ordfører i Tromsø kommune.

Administrativ koordineringsgruppe skal bidra til å samordne utbyggingsporteføljen, samt forberede og koordinere saker til styringsgruppen. Gruppen består av representanter fra den administrative ledelsen hos hver av de fire partene.

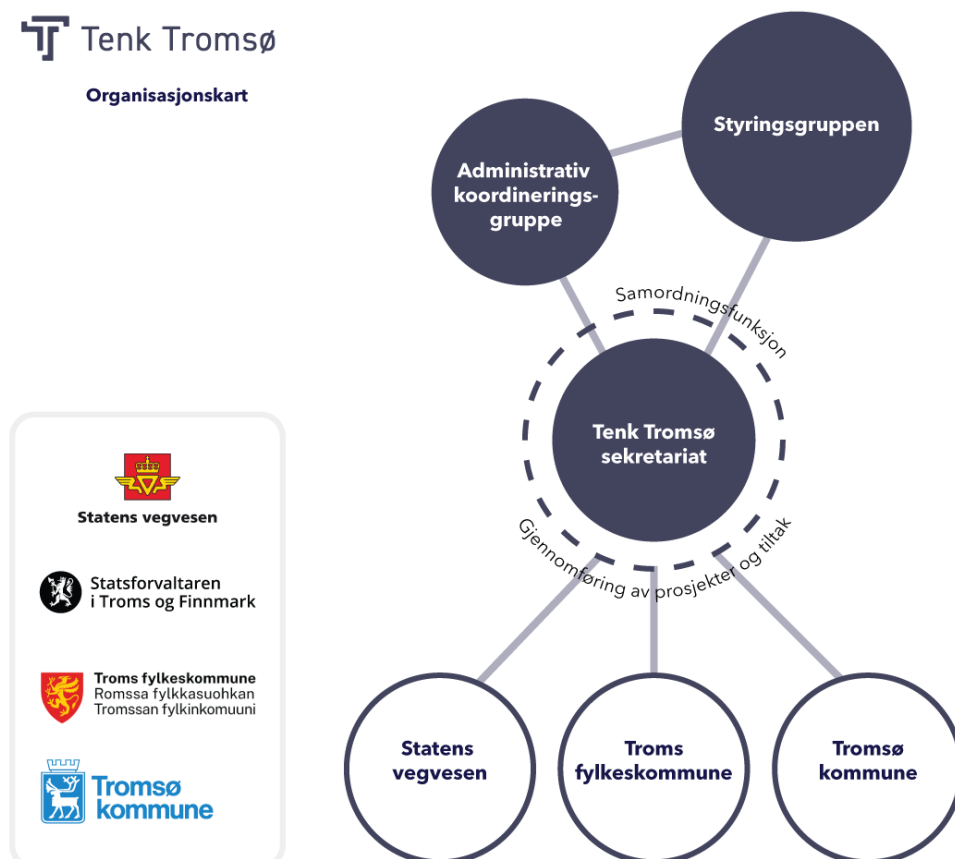
Samordningsfunksjonen skal samordne prosjektforslag for å legge til rette for god porteføljestyring. Samordningsfunksjonen skal avveie faglige og tverrfaglige problemstillinger, samt sikre god kvalitet i utfylling av porteføljens prosjektark. Samordningsfunksjonen skal fremme forslag til handlingsprogram til administrativ koordineringsgruppe.

Sekretariatet er saksforberedende organ for styringsgruppen, og skal sørge for at det utarbeides saksunderlag og faglige utredninger som er nødvendig for styringsgruppens beslutninger. Sekretariatet er et partsuavhengig organ, som skal fremme og sikre god koordinering og samhandling i samarbeidet.

Prosjekteiere Tromsø kommune, Troms fylkeskommune og Statens vegvesen har ansvaret for å planlegge og realisere sine prosjekter i henhold til bypakken og gjeldende handlingsprogram, samt i henhold til lover, forskrifter og avtaler som inngås innenfor den enkelte prosjekteiers prosjektportefølje.

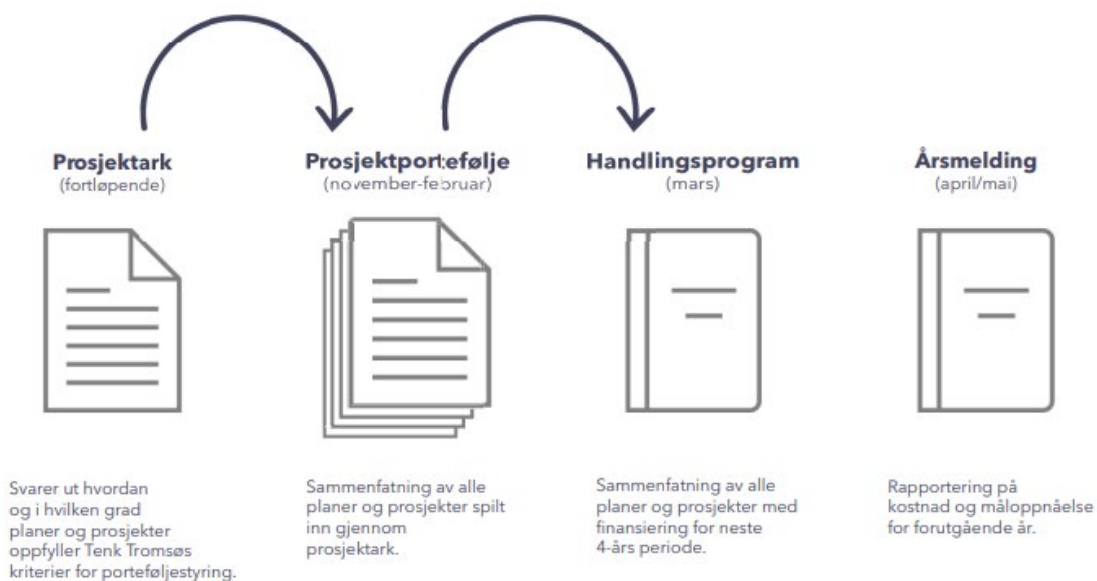
Organisasjonskart

1.2 Styring

Porteføljestyling Prosjektene i Tenk Tromsø blir prioritert gjennom porteføljestyling. Det vil si å gi prosjektene en helhetlig vurdering basert på måloppnåelse, disponible midler, samfunnsøkonomisk lønnsomhet, planstatus og kapasitet til planlegging og gjennomføring. Porteføljestylingen innebærer å velge og prioritere prosjekter, samt sørge for at porteføljen styres slik at det er balanse mellom kostnader og inntekter for prioriterte prosjekter.

Styringsprosess Alle prosjekt og tiltak som er ønsket av partene blir spilt inn gjennom prosjektark. Disse blir samlet i en prosjektportefølje, som er utgangspunktet for porteføljestylinga. De prosjektene som blir prioritert med finansiering, vises i handlingsprogrammet. Dette blir rullert hvert år. Årsmeldingen rapporterer på kostnad og måloppnåelse.

Figur 4: Styringsprosess

Årlig beslutningsprosess

- Sammen med samordningsfunksjonen og AKG arbeider sekretariatet fram forslag til fireårig handlingsprogram.
- Styringsgruppen behandler forslag til handlingsprogram for Tenk Tromsø i mars. Handlingsprogrammet blir deretter sendt til lokalpolitisk behandling i Troms fylkeskommune og Tromsø kommune. Handlingsprogrammet vedtas endelig i styringsgruppen i Tenk Tromsø etter dette.
- Handlingsprogrammet sitt forslag til bruk av de statlige midlene, er styringsgruppa sitt innspill til Statsbudsjettet. Regjeringa sitt forslag til statsbudsjett (Prop.1 S) blir lagt fram i oktober med etterfølgende behandling i Stortinget.
- Finansiering til prosjektene i handlingsprogrammet er avhengig av budsjettvedtak i kommunebudsjett, fylkesbudsjett og statsbudsjett.

1.3 Om finansiering av Tenk Tromsø sine prosjekter

Tenk Tromsøs prosjektportefølje består av bypakkens og byveksttaltalens prosjekter. Det skal til enhver tid være økonomisk dekning for gjennomføring av prioriterte prosjekter i porteføljen.

Prosjektfinansiering

Bypakkens prosjekter medfinansieres av bompenger og drivstoffsavgiftsmidler. Kommune og fylkeskommune skal tilbakeføre til Tenk Tromsø sine prosjekter all merverdiavgift som staten refunderer for prosjekt og tiltak i bypakken. Kommune og fylkeskommune bidrar med en egenandel på minst 20 % av investeringskostnad (eks. mva) ved investeringer på kommunal vei og fylkeskommunal eller. Det er i bypakkens stortingsproposisjon lagt til grunn en statlig andel på 680 mill.2021-kr tilknyttet prosjekt E8 Flyplasstunnel. Se mer om dette i kapittel 3.

Bypakkens disponible bompenger er knyttet til justering av bompengetakster jamfør utvikling i konsumprisindeks, samt av den til enhver tid gjeldende takstinnretning jamfør beslutning i kommunestyre, fylkesting og storting. Ettersom bompenginntektene anslås for perioden frem til 2038, er det heftet usikkerhet ved beregningene. Det er flere variabler som spiller inn, der trafikkmengde, passeringstidspunkt og miksen av kjøretøygrupper er viktige faktorer.

Byveksttaltalens prosjekter medfinansieres av statlige byvekstmidler. Det forutsettes at byvekstmidler brukes i tildelingsåret. Kommune og fylkeskommune skal tilbakeføre til Tenk Tromsø sine prosjekter all merverdiavgift som staten refunderer for prosjekt og tiltak i byveksttaltalen. Det er ikke krav om kommunal eller fylkeskommunal egenandel på byveksttaltalens prosjekter.

Tildeling av byveksttaltalens belønningsmidler indeksjusteres i takt med utvikling i Finansdepartementets budsjettindeks for kap. 1332, post 66.

Flere av Tenk Tromsø sine investeringsprosjekter, både i bypakken og byveksttaltalen, medfinansieres av utbyggerbidrag, jamfør rekkefølgebestemmelser i tråd med reguleringsplaner og utbyggingsavtaler.

Prosjektkostnader

Bypakkens prosjektkostnader indekseres jamfør utvikling i SSBs byggekostnadsindeks for veganlegg.

Byveksttaltalens prosjektkostnader indekseres jamfør utvikling i Finansdepartementets budsjettindeks for kap. 1332, post 66.

2.0 Handlingsprogram 2026-2029

Handlingsprogrammet viser hvilke prosjekter som er prioritert med finansiering i perioden 2026-2029, for henholdsvis bypakkens og byveksttalen prosjektportefølje. Tall vises i estimerte 2026-kr.

I perioden 2026-2029 skal det gjennomføres arbeid for totalt 2,7 milliarder kroner. Dette kommer i tillegg til planlagt prosjektgjennomføring for totalt 1,7 milliarder kroner i perioden 2021-2025.

Tenk Tromsø Handlingsprogram 2026-2029 Prioriterte prosjekter i estimerte 2026-kr		Total økonomisk ramme alle år	Prognose regnskap per 2025	Handlingsprogram 2026-2029				Sum HP 2026-2029	Restbehov etter 2029
				Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028	Budsjett 2029		
Bypakke	Tryggere skoleveg	413,9	217,6	65,3	65,3	65,8	-	196,3	0,0
	Dramsvegen *	52,6	-	-	-	-	-	-	52,6
	Stakkevollvegen nord	470,7	246,5	171,2	52,9	-	-	224,1	0,0
	Bussløsning sentrum	413,9	24,2	54,5	54,5	54,5	54,6	218,2	171,5
	Nytt bussknutepunkt i Kroken	46,0	1,8	-	2,7	5,9	35,6	44,2	0,0
	Redusere flaskehals for busen	92,0	25,4	21,8	27,3	8,2	9,3	66,5	0,0
	Strandvegen	308,8	24,8	84,5	107,0	85,6	6,8	283,9	0,0
	Ladeinfrastruktur Elbuss	46,0	3,6	10,7	31,7	-	-	42,4	0,0
	Bedre holdeplasser	236,5	52,6	39,6	39,6	39,6	39,6	158,4	25,6
	Bussløsning Kvaløya	177,4	6,3	10,9	26,8	53,5	79,9	171,1	0,0
	Flyplass tunnel ink. F2-lenka	2 939,6	-	-	-	-	30,0	30,0	2 909,6
Stakkevollvegen sør	657,0	47,1	26,8	139,1	149,8	192,6	508,3	101,7	
Sum bypakke prioriterte prosjekter 2026-2029		5 854,4	650,0	485,3	546,8	462,9	448,3	1 943,4	3 261,1
Byveksttale	Forsterket vinterdrift	96,1	30,5	15,8	10,8	10,8	10,8	48,1	17,4
	Gang- og sykkel sentrum	129,5	0,5	2,7	37,8	-	-	40,5	88,5
	Tryggere skolevei distrikt	56,1	8,3	10,8	10,8	10,8	10,8	43,2	4,6
	Mindre tiltak bydeler og myke trafikanter	88,5	45,3	21,6	21,6	-	-	43,2	0,0
	Driftstilskudd kollektiv Tromsø	1 299,7	247,0	131,5	128,5	128,5	128,5	516,9	535,9
	Mobilitet	45,3	3,2	4,3	4,3	4,3	4,3	17,3	24,9
	Snuplass regulering Langnes	10,8	2,0	-	8,7	-	-	8,7	0,0
	Sekretariat	61,5	12,9	7,3	7,3	7,3	7,3	29,4	19,3
Sum byveksttale ** prioriterte prosjekter 2026-2029		1 787,7	349,7	194,0	229,8	161,7	161,7	747,2	690,8
Sum prioriterte prosjekter Tenk Tromsø i HP 2026-2029 i estimerte 2026-kr		7 642,1	999,7	679,3	776,6	624,6	610,0	2 690,6	3 951,9

* Dramsvegen: forberedende arbeid tilknyttet konseptvalg finansieres av belønningsmidler fra perioden 2019-2022. Prosjektet forventes lagt frem for politisk behandling tilknyttet konseptvalg i løpet av 2025.

** Byveksttalen prosjekter finansieres gjennom byveksttalen midler, samt av ubrukte midler fra belønningsavtale 2019-2022. Prosjekter som finansieres av begge kilder vil gjennomgå for et tydeligere skille mellom finansieringskildene før oppstart neste rullering, som forventes å påvirke økonomiske rammer.

Les mer om følgende punkter i kapittel 3: «Total prosjektportefølje og økonomisk balanse alle år»

- Det er per dags dato ikke midler til å gjennomføre alle bypakkens prosjekter, og heller ikke tilstrekkelig disponible midler til å gjennomføre alle prioriterte prosjekter i bypakken.
- Flere av Tenk Tromsø sine prioriterte prosjekter er estimert ferdigstilt før handlingsprogrammets periode, eller ikke prioritert med midler i perioden 2026-2029, og vises derfor ikke i tabellen over med prioritering av midler i perioden 2026-2029.

Handlingsprogram 2026-2029 i bilder

Stakkevollvegen nord og Stakkevollvegen sør

Tromsøbrua: utvidelse sykkelbane

Tryggere skolevei og Tryggere skolevei distrikt

Strandvegen: myke trafikanter og buss

Bedre holdeplasser, Redusere flaskehalser for buss, Medfinansiering buss, Ladeinfrastruktur elbuss, Bussløsning sentrum, Bussløsning Kvaløya

Gang- og sykkel sentrum, Mindre tiltak bydeler og myke trafikanter og Forsterket vinterdrift

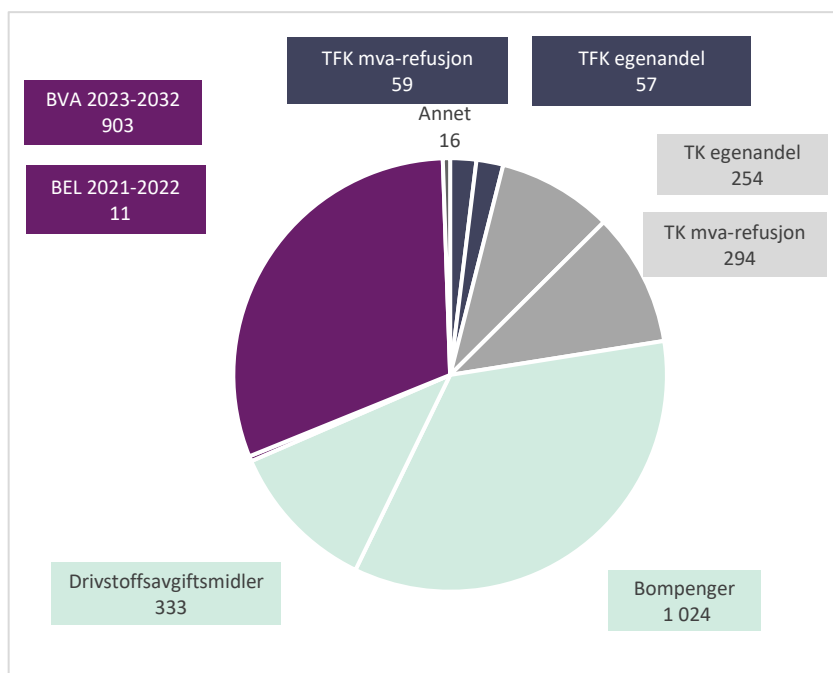
2.1 Finansiering Handlingsprogram 2026-2029

Finansiering 2026-2029

Tabell og kakediagram viser estimert disponibel finansiering for handlingsprogrammets periode i estimerte mill. 2026-kr.

Sum: 2,9 mrd. est. 2026-kr.

Det er økonomisk dekning for planlagt prosjektaktivitet innenfor alle finansieringskilder.

Finansieringskilder 2026-2029 i estimerte 2026-kr	Midler estimert overført fra tidligere år	År 2026	År 2027	År 2028	År 2029	Sum disponibel finansiering 2026-2029
TFK egenandel		15	16	9	18	57
TFK mva-refusjon		16	17	9	18	59
TK egenandel		66	75	60	52	254
TK mva-refusjon		68	92	77	57	294
Bompenger	41	246	249	246	242	1 024
Drivstoffsavgiftsmidler	303	15	15			333
BEL 2021-2022	11	-	-	-	-	11
BVA 2023-2032	36	217	217	217	217	903
Annet		2	8	6	-	16
Sum finansiering 2026-2029 i estimerte 2026-kr	391	644	689	624	604	2 951

Bompenger

Nivå på forventede bompengeneinntekter er førende for hvor mange av bypakkens prosjekter som kan gjennomføres. Ettersom bompengeneinntektene anslås for perioden frem til januar 2038, er det heftet usikkerhet ved beregningene. Det er flere variabler som spiller inn. Trafikkmengde, passeringstidspunkt og miksen av kjøretøygrupper er viktige faktorer, i tillegg til takstinnretning.

Oppnådd gjennomsnittstakst per januar 2025 er 4,9 kroner. Det er gjennom Prop.99S gitt anledning til å justere takstene opp til stortingsproposisjonens estimerte gjennomsnittstakst på 6,1 2021-kr / 7,2 2025-kr per februar 2025. En slik justering vil kunne øke det fremtidige handlingsrommet for bypakkens prosjekter.

Elbiler har 50 % rabatt ved passering i bomsystemet. Elbilandel i Tromsø er økende, og utgjør ca.29 % av alle passeringer i februar 2025. Det er vedtatt å redusere elbilrabatten fra 50 % til 30 % fra juli 2026.

Bypakken har mulighet til å lånefinansiere prosjekter i bypakken opp til en maksimal gjeld på 770 millioner 2021-kroner, innenfor realistiske forventninger om total bompengeneinntjening. Låneopptak skal bidra til å sørge for nødvendig likviditet ved gjennomføring av store prosjekter. Det er ikke lagt opp til låneopptak i Handlingsprogram 2026-2029.

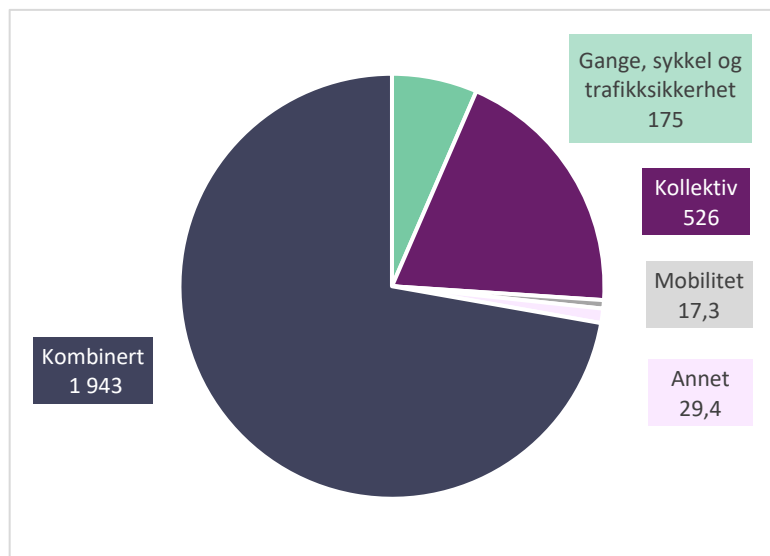
2.2 Disponeringer Handlingsprogram 2026-2029

Kostnader 2026-2029

Tabell og kakediagram viser fordeling av utgifter for Tenk Tromsøs handlingsprogram 2026-2029 i prosent og i estimerte mill. 2026-kr.

Sum: 2,7 mrd. est. 2026-kr

Det er økonomisk dekning for handlingsprogrammets aktivitet innenfor alle finansieringskilder.

For byvekstavtalens prosjekter planlegges det aktivitet for totalt 0,7 mrd.kr, fordelt på byvekstavtalens satsingsområder Gange, sykkel og trafikkikkerhet, Kollektiv, Mobilitet og Annet. For bypakkens prosjekter planlegges det en total aktivitet i perioden på 1,9 mrd.kr, fordelt på kombinertprosjekter innen gange, sykkel, kollektiv, trafikkikkerhet og fremkommelighet for alle trafikanter.

Tabellen under viser hvordan sum estimert disponibel finansiering (fra forrige side) planlegges disponert i perioden 2026-2029. Tall i mill. estimerte 2026-kroner.

Disponering av midler 2026-2029 i estimerte 2026-kr	Sum estimert disponible midler t.o.m 2029	Disponering av midler 2026-2029				Sum kostnader 2026-2029	Estimert overført til 2030
		År 2026	År 2027	År 2028	År 2029		
Fylkeskommunal egenandel	57	15	16	9	18	57	-
Fylkeskommunal mva-refusjon	59	16	17	9	18	59	-
Kommunal egenandel	254	66	75	60	52	254	-
Kommunal mva-refusjon	294	68	92	77	57	294	-
Bompenger	1 024	308	271	205	202	985	39
Drivstoffavgiftsmidler	333	18	92	100	107	317	16
Belønningsmidler 2021-2022	11	3		8		11	-
Byvekstmidler 2023-2032	903	184	207	157	157	705	198
Annet	16	2	8	6	-	16	-
Sum finansiering og utgifter 2026-2029 i estimerte 2026-kr	2 951	679	777	631	611	2 698	253

Prosjektkostnader

Flere av Tenk Tromsøs prosjekter er på et tidlig planstadium, og det er usikkerhet knyttet til kostnadene. Det er derfor lagt inn ulike beslutningspunkt gjennom prosjektenes levetid, for å sikre god kostnadsoppfølging i porteføljen.

Det forventes at prosjekteiere jobber med kostnadskontroll og optimalisering i egne prosjekter fra tidligfase planlegging til avslutning av prosjektene. Kostnadskontroll og optimalisering i prosjektene er viktig for å gi økt handlingsrom for bypakkens prosjektportefølje og tilhørende nødvendige risikostyring.

Utvikling i prosjektenes kostnadsestimater følges opp gjennom tertialvis og årlig rapportering, samt gjennom foreslått revisjon av bypakkens prosjektportefølje høsten 2025. Endringer i prosjektenes kostnadsestimater kan medføre justeringer i både prioritert og ikke-prioritert prosjektportefølje.

2.3 Virkemidler for nullvekstmål i handlingsprogrammet

Handlingsprogram 2026-2029 vurderes å bidra til Tenk Tromsø sine overordnede mål. Det er summen av alle tiltak innenfor arealutvikling, brukerfinansiering, drift, infrastruktur og parkering mv. som skal sikre at Tromsø kommune når nullvekstmålet i avtaleperioden. I avsnittene under kommenteres virkemiddelbruk i handlingsprogrammets periode.

Arealutvikling

Revidert utgave av KPA 2023-2034 er planlagt lagt ut på nytt offentlig ettersyn 3. april 2025. KPA er svært en viktig plan for å avklare hvordan arealutviklingen i Tromsø skal styres for å være forenelig med nullvekstmålet. Denne vil også gi en tydeligere indikasjon på hvilke og hvordan øvrige virkemidler bør tas i bruk for å sikre at Tromsø når nullvekstmålet.

I handlingsprogrammet videreføres satsingen på Stakkevollvegen nord, Stakkevollvegen sør og Strandvegen, som alle er viktige strekninger for den langsiktige arealutviklingen for bynære bolig- og næringsområder. Også Bussløsning sentrum prioriteres høyt, og det er spesielt behov for bedre tilrettelegging av areal langs Skippergata, Sjøgata og rundt Smørtorget.

Parkering

I kommuneplanens arealdel skal det bygges videre på kommunens innretning i gjeldende KPA for bilparkering i byområdet, og det er i byvekstavtalen lagt til grunn videre innstramming av gjeldende parkeringspolitikk i den reviderte utgaven av KPA 2023-2034.

Det pågående arbeidet med innfartsparkering for bosatte utenfor byområdet videreføres i handlingsprogrammets periode.

Bompenger som virkemiddel

Innføring av bompenge har redusert både trafikkvolum og spesielt dempet trafikken i rushperiodene. Dette har bedret framkommeligheten i Tromsø og redusert kødannelser. Erfaring fra andre byer viser at den største effekten av bompenge som trafikkregulerende virkemiddel er ved innføring, og kan avta etter hvert som innbyggerne venner seg til kostnaden. Vi ser tendenser til dette også i Tromsø, med trafikkvekst i 2024. Stor el-bilrabatt i Tromsø, sammen med en økende el-bilandel, har også til en viss grad motvirket den forventede trafikkdempende effekten av bompengene. El-bil rabatten skal reduseres fra 1 juli 2026, og det forventes da en trafikkdempende effekt. Det anbefales å vurdere også dette virkemiddelet mer grundig for årene som kommer, for å hindre ytterligere trafikkvekst.

Selv om det ikke er utført konkrete målinger av kø og forsinkelser, er inntrykket at det i korte perioder kan være noe kø. Likevel er framkommeligheten generelt sett vesentlig bedre i 2024 sammenlignet med referanseåret 2019. Observasjoner viser at trafikksituasjonen fortsatt er følsom for kø og forsinkelse, selv ved en forholdsvis liten trafikkøkning øker forsinkelsen raskt. Dette må følges med på ved fortsatt trafikkvekst.

Samferdselsprosjekter

I perioden 2026-2029 skal det gjennomføres arbeid for totalt 2,7 milliarder estimerte 2026-kroner gjennom Tenk Tromsø sine prioriterte prosjekter. Dette kommer i tillegg til planlagt prosjektgjennomføring for totalt 1,7 milliarder kroner i perioden 2021-2025.

Å få flyttet noe av de store reisestrømmene mellom sør på Tromsøya og de store arbeidsplassene i Breivika over på buss, sykkel og gange vil styrke måloppnåelsen. Gjennom bypakken fortsetter satsingen på strekinger som vil kunne bidra til dette gjennom prosjektene Stakkevollvegen sør, Stakkevollvegen nord og Strandvegen. Disse er alle viktige strekninger for den langsiktige arealutviklingen for bynær bolig- og næringsområder. Prosjektene Bussløsning Kvaløya, Bussløsning sentrum, Nytt bussknutepunkt i Kroken og Redusere flaskehals for bussen er viktige prosjekter for bedre samordning av areal- og transportutviklingen i Tromsø, i likhet med tilrettelegging for ladeinfrastruktur for elbuss. Kollektivprosjektet «Sykehusvegen» foreslås prioritert for å bedre kollektivdekning til arbeidsplassintensive Forskningsparken. Tilrettelegging for gående, syklende og generell trafiksikkerhet prioriteres gjennom flere av de nevnte prosjektene, samt spesifikt gjennom «Tryggere skolevei» og «Bedre holdeplasser».

Gjennom byveksttalen prioriteres midler til drift av kollektivtilbudet. Også Forsterket vinterdrift er viktig for både fremkommelighet og trafiksikkerhet i vinterbyen Tromsø, og prioriteres med årlig tildeling av midler. Det satser på fotgjengere, syklist og deres trafiksikkerhet gjennom Mindre tiltak bydeler og myke trafikanter, Tryggere skolevei distrikt, Gang- og sykkel sentrum og Mobilitet. Det jobbes med avklaringer rundt omfanget av Gang- og sykkel sentrum, samt mulighetsrom for Blå Bybane og Gang- og sykkel Nordspissen.

Virkemidler samlet

Kommunedelens arealplan er et av de viktigste verktøyet for den langsiktige arealbruken i Tromsø. På nåværende tidspunkt er det viktig at denne ferdigstilles.

Det er summen av alle virkemidler som samlet skal bidra til nullvekstmålet i Tromsø kommune.

2.4 Innsatsområder og prosjekttype

De prioriterte prosjektene i Handlingsprogram 2026-2029 skal bidra til Tenk Tromsø sitt mål om reduksjon av klimagassutslipp, kø, luftforurensing og støy gjennom effektiv arealbruk og ved at veksten i persontransport tas med kollektivtransport, sykling og gange (nullvekstmålet).

Byvekstavtalens prosjekter er fordelt på tre satsingsområder: Gange, sykkel og trafiksikkerhet, Kollektiv og Mobilitet.

Bypakkens prosjekter er såkalt «kombinasjonsprosjekter» der de enkelte prosjektene samlet sett skal bidra til flere av byvekstavtalens satsingsområder og Tenk Tromsø sine mål.

Tabellen under viser Tenk Tromsø sin prioriterte prosjektportefølje per Handlingsprogram 2026-2029. Tabellen under viser porteføljens prosjekter med hensyn til porteføljetilhørighet, økonomi, satsingsområde og type prosjekt.

Tenk Tromsø Handlingsprogram 2026-2029 Prioriterte prosjekter i estimerte 2026-kr		Total øk. ramme	Budsjett pr 2025	Sum HP 2026-2029	Restbehov etter 2029	Satsingsområde	Type prosjekt
Bypakke	Tryggere skoleveg	413,9	217,6	196,3	0,0	Bypakkens prosjekter er satt sammen som en kombinasjonsportefølje for gange, sykkel, kollektiv, trafiksikkerhet, fremkommelighet og flyt i trafikken, som sammen skal bidra til at veksten i persontransport tas med kollektivtransport, sykling og gange (nullvekstmålet).	Investering
	Dramsvegen *	52,6	-	-	52,6		Investering
	Stakkevollvegen nord	470,7	246,5	224,1	0,0		Investering
	Bussløsning sentrum	413,9	24,2	218,2	171,5		Investering
	Nytt bussknutepunkt i Kroken	46,0	1,8	44,2	0,0		Investering
	Redusere flaskehals for bussen	92,0	25,4	66,5	0,0		Investering
	Strandvegen	308,8	24,8	283,9	0,0		Investering
	Ladeinfrastruktur Elbuss	46,0	3,6	42,4	0,0		Investering
	Bedre holdeplasser	236,5	52,6	158,4	25,6		Investering
	Bussløsning Kvaløya	177,4	6,3	171,1	0,0		Investering
	E8 Flyplass tunnelen	2 939,6	-	30,0	2 909,6		Investering
Stakkevollvegen sør	657,0	47,1	508,3	101,7	Investering		
Sum bypakke		5 854,4	650,0	1 943,4	3 261,1	Satsingsområde (jf. byvekstavtalens ordlyd)	Type prosjekt
Byvekstavtale	Forsterket vinterdrift	96,1	30,5	48,1	17,4	Gange, sykkel og trafiksikkerhet	Drift
	Gang- og sykkel sentrum	129,5	0,5	40,5	88,5	Gange, sykkel og trafiksikkerhet	Investering
	Tryggere skolevei distrikt	56,1	8,3	43,2	4,6	Gange, sykkel og trafiksikkerhet	Investering
	Mindre tiltak bydeler og myke trafikanter	88,5	45,3	43,2	0,0	Gange, sykkel og trafiksikkerhet	Investering
	Drift kollektiv Tromsø	1 299,7	247,0	516,9	535,9	Kollektiv	Drift
	Mobilitet	45,3	3,2	17,3	24,9	Mobilitetsutvikling	Drift
	Snuplass regulering Langnes	10,8	2,0	8,7	0,0	Kollektiv	Investering
Sekretariat	61,5	12,9	29,4	19,3	Annet	Drift	
Sum byvekstavtale		1 787,7	349,7	747,2	690,8		
Sum prioriterte prosjekter Tenk Tromsø periode 2026-2029 i estimerte 2026-kr		7 642,1	999,7	2 690,6	3 951,9		

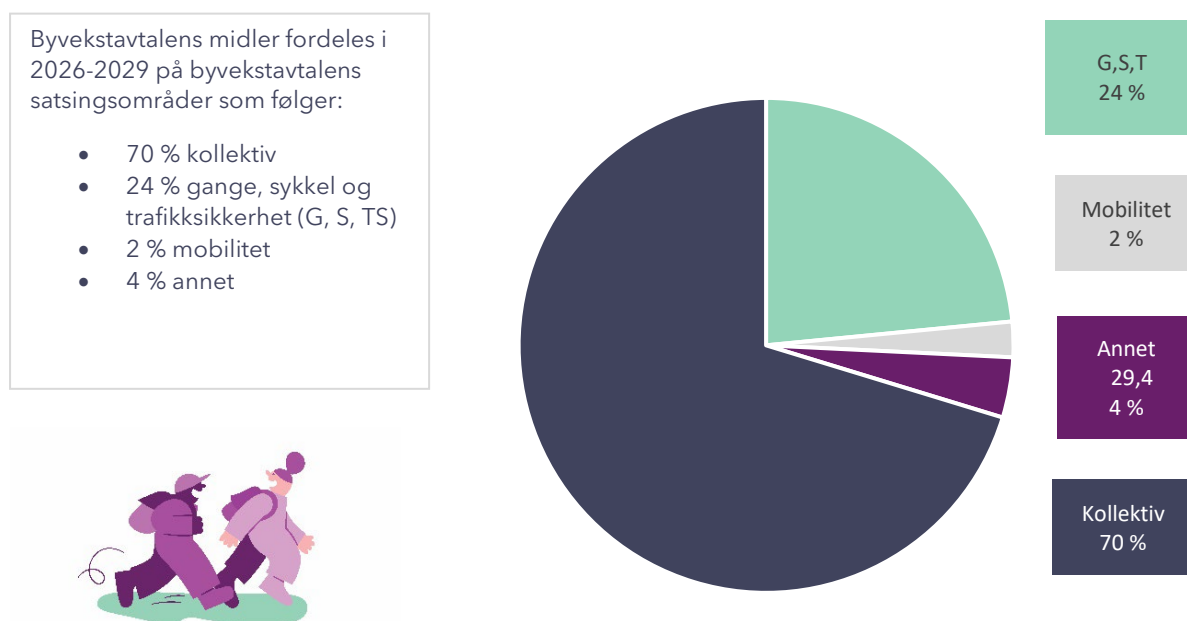

2.5 Satsingsområder byvekstavtalen 2026-2029

Byvekstavtalens prosjekter skal gjennomføres og vurderes ut fra de definerte satsingsområdene som følger av byvekstavtalens kap.4.1.

Bypakkens prosjekter er satt sammen på bakgrunn av porteføljens samlede bidrag til måloppnåelse, og vurderes derfor ikke på samme måte som byvekstavtalens prosjekter.

Figuren og tabellen under viser byvekstavtalens innsatsområder i handlingsprogrammets periode 2026-2029 i mill.kr og i prosent.

BVA	Prosjektnavn	2026	2027	2028	2029	Sum HP 2026-2029	Prosent
Gange, sykkel og trafikk-sikkerhet	Førsterket vinterdrift	15,8	10,8	10,8	10,8	48,1	24 %
	Gang- og sykkel sentrum	2,7	37,8	-	-	40,5	
	Tryggere skolevei distrikt	10,8	10,8	10,8	10,8	43,2	
	Mindre tiltak bydeler og myke trafikanter	21,6	21,6	-	-	43,2	
	Sum gang- og sykkel	50,8	81,0	21,6	21,6	175,0	
Kollektiv	Drift kollektiv Tromsø	131,5	128,5	128,5	128,5	516,9	70 %
	Snuplass regulering Langnes	-	8,7	-	-	8,7	
	Sum kollektiv	131,5	137,2	128,5	128,5	525,6	
Mobilitet og annet	Mobilitet	4,3	4,3	4,3	4,3	17,3	2 %
	Sum mobilietsutvikling	4,3	4,3	4,3	4,3	17,3	
	Sekretariat	7,3	7,3	7,3	7,3	29,4	4 %
	Sum annet	7,3	7,3	7,3	7,3	29,4	
Sum statelige post 66 midler estimerte 2026-kr		194,0	229,8	161,7	161,7	747,2	

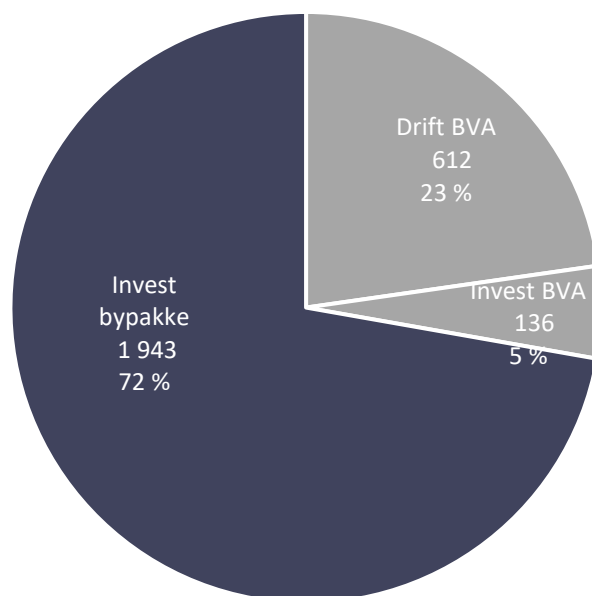
2.6 Prosjektttype: driftstiltak og investeringsprosjekter 2026-2029

Tenk Tromsø består av bypakke og byvekstavgift, og disse har ulike føringer for bruk av midlene i forhold til varige investeringsprosjekter og finansiering av driftstiltak.

Figuren under viser disponeringer i 2026-2029 for Tenk Tromsø sin totale portefølje.

Bypakkens portefølje består utelukkende av investeringsprosjekter som skal bidra til varig fysisk infrastruktur. I perioden 2026-2029 er det planlagt brukt 1 903 mill. kr på bypakkens prosjekter.

Byvekstavgiftens midler kan brukes på både investeringsprosjekter og på driftstiltak. Av byvekstavgiftens disponeringer i perioden 2026-2029, så brukes 611 mill.kr på driftstiltak, og 135 mill. kr på investeringsprosjekter.

Tabellen under viser disponeringer i 2026-2029 for kun byvekstavgiftens prosjekter. Byvekstavgiftens midler kan brukes på både driftstiltak og investeringsprosjekter.

BVA	Prosjektnavn	2026	2027	2028	2029	Sum 2026-2029	
Driftstiltak	Forsterket vinterdrift	15,8	10,8	10,8	10,8	48,1	82 %
	Drift kollektiv Tromsø	131,5	128,5	128,5	128,5	516,9	
	Mobilitet	4,3	4,3	4,3	4,3	17,3	
	Sekretariat	7,3	7,3	7,3	7,3	29,4	
	Sum driftstiltak	158,9	150,9	150,9	150,9	611,6	
Investeringsprosjekter	Gang- og sykkel sentrum	2,7	37,8	-	-	40,5	18 %
	Tryggere skolevei distrikt	10,8	10,8	10,8	10,8	43,2	
	Mindre tiltak bydeler og myke trafikanter	21,6	21,6	-	-	43,2	
	Snuplass regulering Langnes	-	8,7	-	-	8,7	
	Sum investeringstiltak	35,1	78,9	10,8	10,8	135,6	
Sum statelige post 66 midler estimerte 2026-kr		194,0	229,8	161,7	161,7	747,2	

3.0 Total prosjektportefølje og økonomisk balanse alle år

Tenk Tromsø skal sørge for at gjennomføring av prosjekter og tiltak tilpasses disponible midler. Tenk Tromsø sine prioriterte prosjekter skal bidra til måloppnåelse og være i økonomisk balanse.

- Bypakken: Bypakken portefølje består av en definert prosjektliste som angir hvilke prosjekter vi har lov til å medfinansiere med bruk av bompenger. Partene prioriterer prosjekter 1) innenfor prosjektlisten jf. Prop.99 S 2) jamfør vurderinger om de ulike prosjektenes bidrag til måloppnåelse, 3) jamfør vurderinger om prosjektenes planstatus og modenhet og 4) innenfor rammen av estimert disponible midler. I handlingsprogrammet vises prosjekter som «prioriterte» og «ikke-prioriterte» utfra dagens rammer for totale disponible midler i bypakken, og utfra vurderinger rundt prosjektenes bidrag til måloppnåelse og planstatus. Økonomiske rammer følger av estimert nivå på totale bompenginntekter. Med dagens inntektsnivå er det ikke økonomiske dekning til alle prioriterte prosjekter, og heller ikke til de hittil ikke-prioriterte prosjektene på bypakkens prosjektliste jf. Stortingsproposisjon 99S (2020-2021).
- Byveksttalen: Byveksttalens portefølje består av prosjekter innenfor byveksttalens definerte satsingsområder, og finansieres av byvekstmidler. Prosjekter innlemmes utfra dagens rammer for disponible midler. Rammene følger av estimert nivå på totale byvekstmidler. Dermed vil alle av byveksttalens prosjekter være prioritert, da de er innlemmet innenfor dagens rammer av disponible midler. For de prosjektene som fremdeles er under kartlegging for økonomiske behov, vil eventuelle senere merbehov vurderes opp mot estimerte disponible midler.
- Handlingsprogram 2026-2029 er i økonomisk balanse i perioden 2026-2029.
- Bypakkens totale prosjektportefølje er ikke i økonomisk balanse.

3.1 Bypakkens prosjektportefølje og status økonomisk balanse 2021 - 2037

Estimert disponibel brukerfinansiering er førende for hvor mange av bypakkens prosjekter vi kan gjennomføre. Brukerfinansiering består av bompenger og disponible drivstoffsavgiftsmidler (fra Tromsøpakke III).

For bypakkens totale prosjektportefølje på 9,4 mrd. kr estimerte 2026-kroner er det en total underdekning av brukerfinansiering på 2,5 mrd. kroner. Se tabell på neste side for mer utfyllende informasjon.

Den økonomiske ubalansen i bypakkens prosjektportefølje skal håndteres gjennom porteføljestyring. Bypakken er forutsatt porteføljestyrt innenfor den økonomiske rammen jf. Prop. 99 S (2020-2021).

I praksis innebærer den økonomiske underdekningen at flere av prosjektene som Stortinget, Fylkesting og Kommunestyret har gitt tilslutning til i behandling av Prop. 99 S (2020-2021) ikke vil bli gjennomført.

Det er derfor behov for å gå gjennom prosjektporteføljen, prosjektprioriteringer og ulike alternativer for økt handlingsrom. Dette er foreslått gjennomført, med tilhørende bred involvering i Tromsøsamfunnet, høsten 2025.

Den reviderte porteføljen skal være grunnlag for rullering av handlingsprogrammet for perioden 2027-2030.

Økonomisk merbehov i porteføljen

Flere av bypakkens prosjekter er ikke fullfinansiert på nåværende tidspunkt. Dette gjelder begge de to store prosjektene «E8 Flyplasstunnel» og «Ny Bru til Kvaløya», i tillegg til det mellomstore prosjektet «Tiltakspakke Langens» som er knyttet til utfall av de to store prosjektene. Alle disse har et stort behov for brukerfinansiering for gjennomføring.

Det er usikkerhet tilknyttet økonomiske rammer for flere av de prioriterte prosjektene.

Det er usikkerhet tilknyttet alle de hittil ikke-prioriterte prosjekter, og det er per nå ikke tilstrekkelig disponibel finansiering til å finansiere noen av disse.

På nåværende tidspunkt er behov for å enten kutte i den økonomiske rammen til noen av de prioriterte prosjektene, eller å øke bypakkens handlingsrom gjennom justering av bomtakstene, for å kunne gjennomføre alle prioriterte prosjekter innenfor prosjektenes gjeldende kostnadsrammer.

De to store prosjektene «E8 Flyplasstunnel» og «Ny Bru til Kvaløya» er omtalt spesifikt i egne kapitler, henholdsvis kapittel 3.2 og 3.3.

Tabellen under viser bypakkens totale prosjektportefølje, for henholdsvis bypakkens prioriterte prosjekter og bypakkens hittil ikke-prioriterte prosjekter. Prosjektene totale økonomiske rammer vises fordelt på ulike estimerte finansieringskilder.

					Finansieringskilder				
Bypakkens prosjektportefølje i mill. estimerte 2026-kr		Prioritet Prop 99S	Prosjekt eier	Total øk. Ramme	Bruker finansiering	Egen andel	Mva refusjon	Annet	Sum finansiering
Prioriterte prosjekter	Tryggere skoleveg	2	TK	414	276	69	69		414
	Dramsvegen	4	TK	53	34	9	9		53
	Stakkevollvegen nord	5	TFK / TK	471	303	77	77	13	470
	Bussløsning sentrum	6	TK	414	277	68	68		414
	Nytt bussknutepunkt i Kroken	7	TFK	46	30	8	8		46
	Redusere flaskehals for busen	8	TK	92	70	11	11		92
	Strandvegen	9,1	TK	309	207	51	51		309
	Ladeinfrastruktur Elbuss	11	TFK	46	31	8	8		46
	Bedre holdeplasser	12,13	TK	237	189	24	24		236
	Bussløsning Kvaløya	16	TFK	177	117	30	30		177
	Innfartsparkering Skjelnan	17	TFK	-					-
	Ny bussterminal i Giæverbukta	20	SVV	246	246				246
	E8 Flyplass tunnelen ink. F2	21	SVV	2 940	1 819	1 120			2 940
	Etablering av bomstasjoner		SVV	46	46				46
	Stakkevollvegen sør		TK	657	437	110	110		657
Sum bypakke prioriterte prosjekter*				6 146	4 083	1 585	465	13	6 146
Ikke-prioriterte prosjekter	Utvidelse bybussområdet (Tromsøsvingen)	14		26	26				26
	Fortau	15	TK	66	44	11	11		66
	Klokkargårdsbakken	18	TK	20	12	4	4		20
	Sykehusvegen	19		59	38	10	10		59
	Tiltakspakke Langnes	22		690	535	78	78		690
	Utbedring Kvaløyvegen	23	TK	20	12	4	4		20
	Ny bru til Kvaløya	24	TFK	2 365	1 577	394	394		2 365
Sum bypakke ikke-prioriterte prosjekter*				3 246	2 245	500	501	-	3 246
Sum prioriterte prosjekter Bypakke mill. estimerte 2026-kr				9 392	6 328	2 085	965	13	9 392

* Bypakkens prosjekter indekseres jamfør utvikling i SSBs byggekostnadsindeks for veianlegg. Dette medfører en overestimering av tidligere års påløpte bompenger i tabellen.

**Det er noe økonomisk usikkerhet rundt flere av bypakkens prosjekter, både prioriterte og ikke-prioriterte prosjekter. Dette kan medføre et reelt bompengenebehov utover det som vises i tabellen over.

Total disponibel brukerfinansiering er estimert til 3 775 mill. estimerte 2026-kr. I tabellen under vises prosjektene samlede andel brukerfinansiering sammenstilt med totalt estimert disponibel brukerfinansiering.

Tabellen viser en total underdekning i brukerfinansiering på 2 553 mill. kr estimerte 2026-kr. Av dette er 308 mill.kr underdekning tilknyttet prioriterte prosjekter, og 2 245 mill.kr underdekning tilknyttet hittil ikke-prioriterte prosjekter.

Brukerfinansiering bypakkens portefølje	Mill. est. 2026-kr
Total estimert disponibel brukerfinansiering	3 775
Total estimert andel brukerfinansiering i bypakkens prosjektportefølje	6 328
Sum estimert underdekning total portefølje	- 2 553
Sum estimert underdekning prioritert portefølje	- 308
Sum estimert underdekning hittil ikke-prioritert portefølje	- 2 245
Sum estimert underdekning total portefølje	- 2 553

3.2 Prosjekt «E8 Flyplasstunnel»

Prosjekt «E8 Flyplasstunnel» er et prosjekt i bypakkens prosjektportefølje jamfør bypakkens stortingsproposisjon. Prosjektet er ikke tidligere prioritert. Prosjekteier har spilt 30 mill.kr til planleggingsmidler i 2029, med følgende begrunnelse:

«I Nasjonal transportplan 2025-2036 er prosjektet E8 Flyplasstunnelen inkl. F2 definert til å inngå i Statens vegvesens planportefølje og er forutsatt gjennomført i perioden 2031-2036. Videre framdrift for arbeidet med å forberede prosjektet for oppstart vil være avhengig av hvordan prosjektet blir prioritert. Statens vegvesens første forslag til prioritering av rekkefølgen for innfasing av prosjektene i planporteføljen i Nasjonal transportplan 2025-2036 vil foreligge våren 2025. Prioritering av bompenger til prosjektet i handlingsprogrammet, herunder til forberedende arbeid er lagt til år siste år av handlingsprogrammet, 2029. Prosjektet er avhengig av å starte forberedende arbeid i 2029 for å kunne ferdigstilles i løpet av NTP-perioden.

Tenk Tromsø har i dag en gjennomsnittstakst som er lavere enn beregnet i proposisjonen. Dette gjør at man må kutte prosjekter fra porteføljen eller øke takstene til oppnådd gjennomsnittstakst for å ha økonomisk rom til hele porteføljen. I porteføljen er det to store prosjekt, E8 Flyplasstunnelen inkl. F2 lenken og ny bro til Kvaløya. Det er ikke midler til begge prosjektene med dagens takstnivå og de vedtatte kostnadsøkningene på pågående prosjekt. I styringsgruppesak XX legges det opp til en gjennomgang av prosjektporteføljen til bypakken vår og sommer 2025. Det legges opp til bred involvering av Tromsøsamfunnet, og forslag til revidert prosjektportefølje vil fremlegges for styringsgruppen høst 2025. Alle prosjekter i bypakkens portefølje som ikke har fått oppstarts bevilgning i 2025 vil være gjenstand for vurdering».

Prosjekteiers budsjettinnspill på 30 mill.kr for 2029 er lagt inn i Handlingsprogram 2026-2029. Dette medfører en underdekning for totalt estimert brukerfinansiering på 308 mill.kr totalt for sum prioriterte prosjekter (se forrige side). Underdekningen planlegges håndtert gjennom revisjon av bypakkens prosjektportefølje høsten 2025.

Prosjekt «E8 Flyplasstunnelen»

- «E8 Flyplasstunnelen» er et prosjekt i bypakke Tenk Tromsø. Prosjektet ligger inne i bypakkens stortingsproposisjon med en økonomisk ramme på 1 800 mill. .2021-kr, hvorav 680 mill. 2021-kr er statlige midler, og 1 120 mill. 2021-kr er bompenger.
- Prosjektet ligger inne i bypakkens portefølje uten F2-lenken. Det er faglig vurdert at flyplasstunnelen ikke bør bygges uten F2-lenken.
- Total estimert kostnad for prosjektet inklusiv F2-lenken er 2 237 mill. 2021-kr / 2 940 mill. est 2026-kr. Dette inkluderer økte kostnader etter verdianalyse og optimalisering.
- Estimert kostnadsøkning på 575 mill. est 2026-kr, og tilhørende fordeling av kostnadsøkningen, er behandlet i Nasjonal Transportplan (NTP) våren 2024. I NTP er prosjekter lagt inn med 1 819 mill. est. 2026-kr i bompenger og 1 120 mill. est 2026-kr i statlig andel, og med estimert byggeperiode 2031-2035.
- Estimert kostnadsøkning på 575 mill. est 2026-kr, og tilhørende fordeling av kostnadsøkningen, er ikke behandlet enda i styringsgruppen i Tenk Tromsø.
- Prioritering av E8 Flyplasstunnel, inklusiv F2 lenken, har flere gjenstående behandlingpunkter før eventuell gjennomføring:
 - Tenk Tromsø: Innlemmelse i HP med planleggingsmidler | Behandling av nytt styringsmål ink. F2 | Behandling av styringsramme før tilslutning bygging
 - SVV: Vedtak reguleringsplan | KS2 | Styringsramme | Prioritering i portefølje | Prioritering i NTP | Bevilgning i statsbudsjett |

3.3 Prosjekt «Ny bru til Kvaløya»

Prosjekt «Ny bru til Kvaløya» er et prosjekt i bypakkens prosjektportefølje jamfør bypakkens Stortingsproposisjon. Prosjektet er ikke tidligere prioritert, og foreslås heller ikke prioritert gjennom dette handlingsprogrammet.

Prosjektet har et gjeldende styringsmål på 1 800 mill. 2021-k. Dette tilsvarer 2 365 mill. estimerte 2026-kr.

Prosjektets økonomiske ramme er basert på kostnadsvurdering fra 2016, og har behov for oppdaterte kostnadsanslag og oppdatert kunnskapsgrunnlag før eventuell gjennomføring av prosjektet.

På bestilling fra styringsgruppen i Tenk Tromsø har Troms fylkeskommune utarbeidet en kartlegging av endringer i hovedtrekk av prosjektets tidligere kunnskaps- og beslutningsgrunnlag. Kunnskapsgrunnlaget peker på flere avbøtende og alternative tiltak som bør vurderes før en eventuell gjennomføring av prosjektet som helhet.

Fylkeskommunens utarbeidede kunnskapsgrunnlag ligger som vedlegg til Handlingsprogram 2026-2029.

Det er behov for en vurdering av, og diskusjon rundt, hvordan man skal prioriterte bruk av bypakkens bompenger i Tromsø basert på nåværende underdekning av brukerfinansiering i porteføljen. Det er planlagt en revisjon av bypakkens prosjektportefølje høsten 2025.

3.4 Byvekstavtalens portefølje: status økonomisk balanse 2023-2032

Det er økonomisk rom til å gjennomføre alle prioriterte prosjekter i byvekstavtalen prosjektportefølje.

Byvekstavtalen ble inngått med en økonomisk ramme på 1 634 mill. 2023-kroner for perioden 2023-2032. Tromsø fikk en tilleggsdeling på 30 mill. 2024-kr årlig i perioden 2024-2032.

I Handlingsprogrammet legges det til grunn en økonomisk ramme på 2 134 mill. estimerte 2026-kr. Det er lagt til grunn at Tromsø kommune og Troms fylkeskommune skal tilbakeføre til byvekstavtalen all merverdiavgift som staten refunderer for prosjekt og tiltak i byvekstavtalen. I tillegg kommer ubrukte belønningsmidler fra belønningsavtaleperioden 2019-2022.

Byvekstavtalen prosjektportefølje har en samlet total kostnadsramme på 2 272 mill. estimerte 2026-kr for perioden 2023-2032. Prosjektene finansieres gjennom byvekstavtalens midler, samt av ubrukte midler fra belønningsavtale 2019-2022, i tillegg til mva-refusjon og frivillige egenandeler.

Prosjekter som finansieres av begge kilder vil gjennomgå for et tydeligere skille mellom finansieringskildene før oppstart neste rullering.

Byvekstavtalens midler er fordelt på byvekstavtalens prosjekter jamfør tabellen under, som viser tidsmessig fordeling av byvekstavtalens midler.

Byvekstavtalens prosjektportefølje i mill. estimerte 2026-kr			Handlingsprogram 2026-2029					Sum HP 2026-2029	Restbehov etter 2029
			Total økonomisk ramme alle år*	Prognose regnskap per 2025*	Budsjett 2026	Budsjett 2027	Budsjett 2028		
Byvekstavtale	Forsterket vinterdrift	96,1	30,5	15,8	10,8	10,8	10,8	48,1	17,4
	Gang- og sykkel sentrum	129,5	0,5	2,7	37,8	-	-	40,5	88,5
	Gang- og sykkel nordspissen	248,3	-	-	-	-	-	-	248,3
	Tryggere skolevei distrikt	56,1	8,3	10,8	10,8	10,8	10,8	43,2	4,6
	Mindre tiltak bydeler og myke trafikanter	88,5	45,3	21,6	21,6	-	-	43,2	0,0
	Blå Bybane	57,2	3,2	-	-	-	-	-	54,0
	Dramsvegen*	4,3	1,5	-	-	-	-	-	2,8
	Tromsøbrua utvidelse sykkelbane	99,3	99,3	-	-	-	-	-	-
	Drift kollektiv Tromsø	1 299,7	247,0	131,5	128,5	128,5	128,5	516,9	535,9
	Mobilitet	45,3	3,2	4,3	4,3	4,3	4,3	17,3	24,9
	Snuplass regulering Langnes	10,8	1,1	-	8,7	-	-	8,7	1,0
	Hvilebuer buss Kroken	1,9	1,9	-	-	-	-	-	0,1
	Innfartsparkering Skjelnan	34,5	34,5	-	-	-	-	-	-
	Innfartsparkering Storelva	4,3	4,3	-	-	-	-	-	0,0
	Helhetlig transportanalyse	0,6	0,6	-	-	-	-	-	0,0
	BEL 2015-2018	33,5	30,2	-	-	-	-	-	3,2
Sekretariat	61,5	12,9	7,3	7,3	7,3	7,3	29,4	19,3	
Sum prioriterte prosjekter Byvekstavtale i mill. estimerte 2026-kr		2 271,7	524,3	194,0	229,8	161,7	161,7	747,2	1 000,2

3.5 Endringsoversikt økonomisk ramme i enkeltprosjekter

Bypakkens prosjektportefølje følger av Stortingsproposisjon 99S (2020-2021) (Prop. 99S), som angir hvilke prosjekter som kan medfinansieres ved bruk av bypakkens brukerfinansiering. I tillegg er prosjekt «Stakkevollvegen sør» (Stakkevollvegen - Hansjordnesbukta) fra Tromsøpakke III innlemmet i bypakken, med de forpliktelser og finansiering som følger, jamfør Prop. 99S kapittel 2.

Tabellen under viser endringer i bypakkens prosjekters økonomiske ramme jamfør styringsgruppens beslutninger. Tabellen viser prosjektene i henholdsvis prioriterte sekkepostprosjekter, prioriterte investeringsprosjekter og ikke-prioriterte prosjekter i henholdsvis 2021-kr (jf. Prop. 99S) og estimerte 2026-kr (jf. HP 2026-2029).

Oversikt porteføljeendringer bypakke				2021-kr			estimerte 2026-kr		
Bypakke	Prosjekt eier	Prosjekter og tiltak	Prop. 99S	Opprinnelig ramme Prop. 99s	Vedtatt / foreslått endring mot Prop. 99s	Endring	Opprinnelig ramme Prop. 99s	Vedtatt / foreslått endring mot Prop. 99s	Endring
Prioriterte sekkepost prosjekter	TK	Tryggere skoleveg	2	315	315	-	414	414	-
	TK	Bussløsning sentrum	6	315	315	-	414	414	-
	TK	Redusere flaskehals for bussen	8	70	70	-	92	92	-
	TK	Bedre holdeplasser og gangtilgj.	12	180	180	-	236	236	-
	TFK	Bussløsning Kvaløya	16	135	135	-	177	177	-
Prioriterte strekningsvise enkeltprosjekter bypakken	TK	Dramsvegen	4	40	40	-	53	53	-
	TFK	Stakkevollvegen nord	5	200	358	158	263	470	208
	TFK	Nytt bussknutepunkt i Kroken	7	35	35	-	46	46	-
	TK	Strandvegen	9	235	235	-	309	309	-
	TFK	Ladeinfrastruktur Elbuss	11	35	35	-	46	46	-
	TFK	Innfartsparkering Skjelnan	12	10	-	- 10	13	-	- 13
	SVV	Ny bussterminal i Giæverbukta	20	140	187	47	184	246	62
	SVV	E8 Flyplasstunnelen ink. F2	21	1 800	2 237	437	2 365	2 939	574
	SVV	Etablering av bomstasjoner		35	35	-	46	46	-
TK	Stakkevollvegen sør		-	500	500	-	657	657	
Ikke-prioriterte prosjekter	TK	Fortau	15	50	50	-	66	66	-
	TFK	Utvidelse bybuss (Tromsøvingen)*	14	20	20	-	26	26	-
	TK	Sykehusvegen*	19	45	45	-	59	59	-
	TK	Kløkkargådsbakken	18	15	15	-	20	20	-
	SVV?	Tiltakspakke Langnes	22	525	525	-	690	690	-
	TK	Utbed. G/S veg Kvaløyvegen	23	15	15	-	20	20	-
	TFK	Ny bru til Kvaløya	24	1 800	1 800	-	2 365	2 365	-
Sum total prosjektportefølje i estimerte mill.kr				6 015	7 147	1 132	7 902	9 389	1 487

**Disse hittil ikke-prioriterte prosjektene har gitt budsjettinnspill til Handlingsprogram 2026-2029. Disse budsjettinnspillene er av ulike årsaker ikke medtatt i denne rulleringen av handlingsprogrammet.*

Byvekstavtalens prosjektportefølje følger av de definerte innsatsområder jamfør byvekstavtalens kapittel 4.1: Gange, sykkel og trafikksikkerhet, Kollektivtiltak og Mobilitetsutvikling. Prosjekter som finansieres av byvekstavtalens midler må tilhøre innsatsområdenes kriterier.

I byvekstavtalens prosjektportefølje er kun for prosjekt «Mindre tiltak bydeler og myke trafikanter» vedtatt en endring i økonomisk ramme, fra totalt 52 mill. 2024-kr til 82 mill. 2024-kr.